

علوم تجربی

مزنگان: حمید جعفری نسب، فریده احمدی پور

کتاب های

قبا امتحان تا قدر امتحان

درسنامه | کارآزمون | آزمون جامع

آزمون های نوبت اول و دوم

پاسخنامه تشریحی

بودجه بندی تدریس | جدول بارم بندی

به نام خدای قلب های مهربون ...

فهرست

۵	فصل اول: مواد و نقش آن‌ها در زندگی
۱۲	فصل دوم: رفتار اتم‌ها با یکدیگر
۱۸	فصل سوم: به دنبال محیطی بهتر برای زندگی
۲۳	آزمون جامع (۱) بخش شیمی (فصل ۱، ۲، ۳)
۲۶	فصل چهارم: حرکت چیست؟
۳۲	فصل پنجم: نیرو
۳۹	آزمون جامع (۲) بخش فیزیک (فصل ۴، ۵)
۴۱	فصل ششم: زمین‌ساخت ورقه‌ای
۴۶	فصل هفتم: آثاری از گذشته زمین
۵۲	آزمون جامع (۳) بخش زمین‌شناسی (فصل ۶، ۷)
۵۵	سوالات امتحانی نوبت اول (۱)
۵۸	سوالات امتحانی نوبت اول (۲)
۶۱	فصل هشتم: فشار و آثار آن
۶۸	فصل نهم: ماشین‌ها
۷۶	آزمون جامع (۴) بخش فیزیک (فصل ۹، ۸)
۷۹	فصل دهم: نگاهی به فضا
۸۶	فصل یازدهم: گوناگونی جانداران
۹۴	فصل دوازدهم: دنیای گیاهان
۱۰۲	فصل سیزدهم: جانوران بی‌مهره
۱۱۰	فصل چهاردهم: جانوران مهره‌دار
۱۱۸	فصل پانزدهم: باهم زیستن
۱۲۶	آزمون جامع (۵) بخش زیست‌شناسی (فصل ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵)
۱۲۹	سوالات امتحانی نوبت دوم (۱)
۱۳۲	سوالات امتحانی نوبت دوم (۲)
۱۳۶	سوالات امتحانی نوبت دوم (۳)
۱۳۹	پاسخنامه تشریحی
۱۴۷	جدول بودجه‌بندی تدریس

فصل اول مواد و نقش آنها در زندگی

بارم این فصل، بایان ترم اول ۲ نمره و بایان ترم دوم ۵۰ نمره است.

مواد اطراف ما که در زندگی روزمره از آنها استفاده می‌کنیم، خالص و مخلوطاند و مواد خالص به دو دسته عنصر و ترکیب تقسیم می‌شوند. مواد ممکن است به صورت طبیعی یا مصنوعی باشد.

کاربرد فلزها در زندگی؛ فلزها در ساخت خانه، یل، زیورالات، ابزار و سایر حمل و نقل، صنعت، تولید و انتقال الکتریسیته و ... کاربرد دارند. ویژگی‌های فلزات پرکاربرد در زندگی ما عبارتند از:

- ① مس (رسانایی الکتریکی خوبی دارد، به راحتی زنگ نمی‌زند و قابلیت مفتول شدن دارد.)
- ② آهن (فراوان و ارزان است و می‌توان از آن آلیاز ساخت.)
- ③ آلومینیم (لرم، چکش‌خوار، سبک و مقاوم در برابر زنگ زدن است.)
- ④ طلا (چکش‌خواری زیاد، اکسید نمی‌شود، رسانایی بالا)

مقایسه سرعت اکسید شدن و واکنش‌پذیری عناصر:

به واکنش ترکیب اکسیژن با سایر عناصر، اکسید شدن (اکسایش) می‌گویند، مانند:

مس اکسید $\rightarrow$ اکسیژن + مس

آهن اکسید $\rightarrow$ اکسیژن + آهن

منظابی نمودار زیر، سرعت اکسید شدن و واکنش‌پذیری عناصر با هم متفاوت است.

طلاء > نقره > مس > روی > مسیزیم > پتانسیم > سدیم
 Na K Mg Fe Zn Cu Ag Au

● سوال: ظروف مسی زودتر زنگ می‌زنند یا ظروف آهنی؟ چرا؟

ظروف آهنی، چون سرعت واکنش‌پذیری آهن از مس بیشتر است.

از ۱۱۹ عنصر کشف شده، ۱۷ عنصر ناقفر، ۸۴ عنصر فلز و بقیه شبه‌فلز هستند.

ناقفرها: بیشتر در حالت گاز هستند و نارسانایی الکتریسیته و گرما می‌باشند و با فلزات پیوند یونی برقرار کرده و نمک‌ها را می‌سازند. هوا مخلوطی از چند ناقفر مهم است. ناقفرها در حالت جامد، شکننده و دارای سطح مات هستند.

ترجمه ماد سازنده هوا

عناصر	نیتروژن	اکسیژن	آرگون	کربن دی‌اکسید	عناصر دیگر و بخار آب	به مقدار ناجیز
٪	۷۸	۲۱	۰/۹	۰/۳	٪	درصد ٪

علوم تجربی نهم

A

الایاف طبیعی و مصنوعی:

برخی از مولکول‌ها از تعداد محدودی آتم ساخته شده‌اند؛ مثل: O_2 و H_2SO_4 که به این مولکول‌ها، ریزمولکول گفته می‌شود؛ اما برخی از مولکول‌ها از اتصال زنجیروار تعداد زیادی آتم ساخته می‌شوند، به این مولکول‌ها که همگی دارای عنصر کربن هستند و منشاء آن‌ها هم دارند، درشت مولکول یا بسیار گفته می‌شود. منشاً بسیارهای طبیعی، بدن جانوران و گیاهان است (مانند مو عسل).

بسیارهای طبیعی: سلولز - نشاسته - گوشت (بروتین) - پشم - ابریشم - پنه - مو عسل

بسیارهای مصنوعی؛ معمولاً از نفت ساخته می‌شوند؛ مانند: پلاستیک و تفلون

کاربرد بسیارهای مصنوعی: ۱ در ساخت قطعات خودرو ۲ مصالح ساختمانی ۳ مواد بسته‌بندی ۴ بطری ۵ وسائل شخصی

سؤال: از بین مواد زیر، کدام یک در گروه بسیار طبیعی جای ندارد؟

(الف) سلولز

(ب) گوشت

(ج) نشاسته

(د) تابلون

پلاستیک‌ها در محیط زیست به راحتی تجزیه نمی‌شوند و برای مدت‌های طولانی در طبیعت باقی می‌مانند. سوزاندن

آنها نیز بخارات سمی وارد هوا می‌کنند. همچنین پلاستیک‌ها از فرآورده‌های نفتی و از منابع تجدیدناپذیر و گران‌قیمت هستند، به همین دلیل آنها را بازگردانی می‌کنند.

کاربرد پلاستیک: ۱ قطعات خودرو ۲ مصالح ساختمانی ۳ مواد بسته‌بندی و عایق‌بندی ۴ وسائل

شخصی ۵ ظروف آشیزخانه ۶ اسباب‌بازی و ...

زبان‌های استفاده فراوان از پلاستیک‌ها:

سؤال: تجزیه نمی‌شود و به مدت طولانی در طبیعت باقی مانده و باعث آلودگی محیط‌زیست می‌شوند. ۱ از سوختن آنها بخارهای سمی تولید می‌شود.

فصل ا

کارآزمون ا

(پر تکرار)

الف) جاهای خالی را با استفاده از کلمات داخل پرانتز کامل کنید.

۱- اولین فلز استخراج شده توسط بشر که به عنوان رسانا، بیشترین کاربرد را در زندگی انسان دارد، نام دارد. (من Cu

آهن (Fe) (فرسان، قوی)

۲- یکی از ویژگی‌هایی که می‌توان بر اساس آن عناصر را در یک ستون طبقه‌بندی کرد، تعداد

های مدار آخر آتم آنهاست. (ایرونون - الکترون)

۳- بخش عمده گاز نیتروزن به عنوان ماده اولیه برای تولید بدکار می‌رود. (آمونیاک - فسفر) (هدمان)

۴- در دو ظرف جداگانه، محلول من سولفات (CuSO₄) تهیه می‌کنیم و سپس دو تیغه از من و منیزیم در هریک قرار می‌دهیم. از

تغییر رنگ متوجه می‌شویم که واکنش بذیری منیزیم با محلول از واکنش بذیری من است. (بیشتر - کمتر) (ترسان)

فصل اول: مواد و نقش آنها در زندگی

ب) گزینه صحیح را انتخاب کنید.

۵- عنصر N , در کدام ستون (گروه) جدول طبقه‌بندی عنصرها قرار می‌گیرد؟

- (شهرستان‌های تهران - صبح)
 (د) هفتم (ج) پنجم (ب) چهارم (الف) دوم

۶- در فرمول شیمیایی سولفوریک اسید کدام عنصر وجود ندارد؟

- (شهرستان‌های تهران - صبح)
 (د) گوگرد (ج) نیتروژن (ب) اکسیژن (الف) هیدروژن

۷- کدام گاز از رسیدن برتوهای پرانرژی و خطرناک قرابینش به زمین جلوگیری می‌کند؟

- (شهرستان‌های تهران - صبح)
 (د) آمونیاک (ج) نیتروژن (ب) اکسیژن (الف) اوزون

۸- کدام عنصر در خمیر دندان مانع پوسیدگی دندان می‌شود؟

- (برتری)
 Cl (د) (ج) S (ب) F (الف) Mg

۹- کاربرد کدام یک از مواد زیر درست نوشته شده است؟

- (هر گزینه)
 (ب) سیلیسیم: تولید مواد منفجره (الف) گاز نیتروژن: تولید آمونیاک

- (د) آب اهک: تهیه مریای کدو حلوایی (ج) قسفر: صنایع کبریت‌سازی

۱۰- کدام مورد زیر یک بسیار جانوری است؟

- (آرایه‌های شرقی)
 (د) پنبه (ب) نشاسته (الف) سلولز (ج) پشم

۱۱- در هنگام تشکیل ۵ مولکول آب، چه تعداد الکترون به اشتراک گذاشته می‌شود؟

- (اسٹن)
 ۲۵ (د) ۵ (ب) ۲۰ (الف) ۴ (ج) ۱۰

۱۲- عنصری با نام شیمیایی A, به کدام ستون جدول تناوبی عنصرها تعلق دارد؟

- (برستن)
 ۸ (د) ۸ (ب) ۶ (الف) ۵ (ج) ۷

۱۳- من چیستم؟ «فلزی هستم که بهشت با آب واکنش می‌دهم و بدراحتی توسط چاقو خراش برداشته و بریده می‌شوم».

- (زین)
 (الف) Ne (ب) Cl (ج) Na (د) سدیم Cu (من)

پ) عبارات درست و نادرست را مشخص کنید.

۱۴- گوگرد، جامدی زرد رنگ است که در تهیه آمونیاک کاربرد دارد.

۱۵- در مولکول بسیاری تعداد اتم‌ها محدود و کم است.

۱۶- ابریشم و پنبه نوعی از بسیارهای شیمی‌اند که به ترتیب از گیاهان و جانوران به دست می‌آیند.

۱۷- تمام فلزات، جامد، رسانا، چکش خوار و براق هستند.

۱۸- سلولز، پشم، ابریشم و پنبه از نوع بسیارهای طبیعی‌اند.

ت) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱۹- واکنش زیر را کامل کنید.

(طراسان چوبی)
 گاز آمونیاک $\rightarrow$ گاز هیدروژن +

۲۰- یک مورد از کاربردهای گاز آمونیاک را بنویسید.

۱

مدت امتحان: ۴۵ دقیقه

نام و نام خانوادگی:

آزمون جامع بخش شیمی (فصل اول تا سوم)

۱

الف) جاهای خالی را با استفاده از کلمات داخل پرانتز کامل کنید.

- عناصری که در یک ستون جدول تناوبی قرار دارند، تعداد برابر دارند. (مدارهای - الکترون‌های لایه آخر)
 فلز واکنش‌پذیری با اکسیژن دارد. (آهن - منزیر)
 اتمی که تعداد الکترون‌های آن کمتر از بروتون باشد، نام دارد. (آبیون - کاتیون)
 یک ترکیب اگر در آب حل شود، سبب رسانایی آب می‌شود. (مولکولی - یونی)

۲/۵

ب) گزینه صحیح را انتخاب کنید.

کدام یک از هیدروکربن‌های زیر نقطه جوش بالاتری تسبیت به یقینه دارد؟

- C_6H_{14} (الف) C_6H_{15} (ب) C_8H_{18} (ج) C_10H_{22} (د)

اتم‌های فلز باز دست دادن الکترون به و اتم‌های نافلز با اگرفتن الکترون به تبدیل می‌شوند.

- (الف) کاتیون - کاتیون (ب) آبیون - آبیون (ج) کاتیون - آبیون (د) آبیون - کاتیون

در جدول تناوبی، عناصر یک ردیف با توجه به کدام ویژگی مشترک در یک ستون قرار می‌گیرند؟

- (الف) عدد اتمی (ب) عدد جرمی (ج) تعداد مدارهای اتم (د) تعداد الکترون‌ها در مدار آخر اتم

«فلزی نرم است و بهشت با آب واکنش می‌دهد؛ از ویژگی‌های کدام عنصر زیر است؟

- (الف) نatrium (ب) کلر (ج) سدیم (د) مس

در کدام یک از ترکیبات زیر مشارکت الکترونی صورت گرفته است؟

- (الف) نمک حلام (ب) CH_4 متان (ج) $NaCl$ (د)

نمک کلسیم کلرید (ب) $MgCl_2$ (ج) نمک کلسیم کاربید (د)

۱

ب) درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

در صنعت، بخش عمده گاز نیتروژن به عنوان ماده اولیه برای تولید آمونیاک به کار می‌رود.

در کشاورزی برای تبدیل میوه‌های نارس به رسیده، از گاز C_2H_2 استفاده می‌شود.

تفییر در یکی از چرخه‌های طبیعی گره زمین بر فعالیت‌های طبیعی چرخه‌های دیگر انر ندارد.

در ترکیبات مولکولی، هر اتم کربن حداقل ۳ پیوند اشتراکی (کووالانسی) می‌تواند تشکیل دهد.

۲

ت) جاهای خالی را با استفاده از کلمات داده شده کامل کنید. (دو مورد اضافی است.)

(ملامین - متان - اوزون - نمک خواراکی - سلولز - اتیلن)

ترکیبی که با داد و ستد الکترونی بوجود می‌آید. ( )

نمونه‌ای از سیمارهای مصنوعی است. ( )

هیدروکربنی که فقط ۱ کربن در ترکیب مولکولی آن شرکت می‌کند. ( )

گازی که از رسیدن اشعه فرابنفش خورشید بد گره زمین جلوگیری و محافظت می‌کند. ( )

۰/۷۵

ت) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید:

الف) عنصر مشترک همه سوخت‌های فسیلی چه نام دارد؟

ب) از گرم کردن گاز (ان) در ظرف درسته و ایجاد یک تغییر شیمیایی، کدام ماده مصنوعی تولید می‌شود؟

ج) علت شناور بودن انسان در دریاچه ارومیه چیست؟

۰/۲۵

۱۹ کدام یک از فرمول‌های شیمیایی مقابله سولفوریک اسید است؟ زیر آن خط بکشید.
 $(C_7H_7 - H_2SO_4 - HNO_7)$

۱

الف) واکنش مقابله را کامل کنید.

ب) یک مورد از کاربردهای گاز آمونیاک را بنویسید.

۰/۲۵

۲۱ کدام یک از ویژگی‌های ذکر شده در پالایشگاه‌ها برای جداسازی اجزای نفت خام مؤثر می‌باشد؟

الف) حالت مواد

ب) نقطه جوش

۰/۵

۲۲ چرخه کربن رو به رو را با عبارت مناسب کامل کنید.

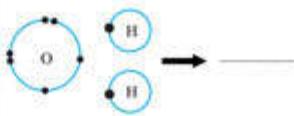
کربن ذخیره شده
در هواکره

۰/۷۵

ج) به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.

۲۲ اگر مدل اتمی مقابله یک نوع بینوند اشتراکی (کووالانسی) بین اتم اکسیزن و هیدروژن در لایه آخر را نشان دهد:

الف) ادامه واکنش بینوند اشتراکی (کووالانسی) را رسم کنید.

ب) در این نوع بینوند چند الکترون اشتراکی شرکت می‌کنند؟

۰/۵

۲۴ یک ویژگی ترکیبات یونی را بنویسید و یک مثال بزنید.

مثال:

ویژگی:

۱

درس علوم

نام و نام‌خانوادگی:

مدت امتحان: ۷۵ دقیقه

سوالات امتحانی نوبت اول (دی‌ماه) دانش‌آموزان نهم

	الف) جاهای خالی را با استفاده از کلمات داخل پرانتز کامل کنید.	
۱	در دو ظرف جداگانه محلول مس سولفات (کات‌کبود)، دو تیغه از مس و منزیم می‌اندازیم. از تعییر رنگ متوجه می‌شویم که واکنش بذیری منزیم با محلول از واکنش بذیری مس _____ است. (بیشتر - کمتر)	۱
۲	به خشکن‌هایی که در گذشته بهم متصل بودند، _____ گفته می‌شود. (بیانان - پاتنالاس - پانگدآ)	۲
۳	در هیدروکربن‌ها اتم‌های هیدروژن با اتم‌های کربن از طریق پیوندهای _____ به یکدیگر متصل شده‌اند. (اشتراکی (کووالانسی) - یونی)	۳
۴	اگر برآیند نیروهای وارد بر جسم باشد، نیروهای وارد بر جسم متوازن‌اند. (یک - صفر)	۴
	ب) گزینه صحیح را انتخاب کنید.	
۵	کدام یک از عنصر زیر در مدار آخر خود از نظر تعداد الکترون با F ⁻ برابر است؟ الف) Cl ⁻ (۱۷) ب) P ⁵ (۱۵) ج) C ⁶ (۱۴)	۵
۶	عنصر مشترک همه سوخت‌های فسیلی کدام است؟ الف) گوگرد (۱۹) ب) هیدروژن (۱) ج) کربن (۶) د) اکسیژن (۸)	۶
۷	ا تم کربن حداقل چند الکترون می‌تواند به اشتراک بگذارد؟ الف) شش عدد (۶) ب) دو عدد (۲) ج) سه عدد (۳) د) چهار عدد (۴)	۷
۸	راندهای در یک مسیر مستقیم، سرعت خودرو را در مدت ۶ ثانیه از ۵ متر بر ثانیه به ۲۳ متر بر ثانیه رسانیده است. شتاب متوسط خودرو برحسب متر بر مربع ثانیه چقدر است؟ الف) ۰.۱ متر بر مربع ثانیه (۰.۱) ب) ۳ متر بر مربع ثانیه (۳) ج) ۱۸ متر بر مربع ثانیه (۱۸)	۸
	ب) درست یا نادرست بودن عبارات زیر را منطقی کنید.	
۹	هرچه تعداد اتم‌های سازنده هیدروکربن‌ها بالاتر باشد، نقطه جوش آنها بالاتر است.	۹
۱۰	نفت خام یک ماده طبیعی است. پس سوزاندن سوخت‌های فسیلی روی جرخه کربن اثر زیان‌باری ندارد.	۱۰
۱۱	به نسبت تغییرات سرعت تقسیم بر زمان، شتاب متوسط می‌گویند.	۱۱
۱۲	بردازی که نقطه مبدأ را به نقطه مقصد وصل می‌کند، مسافت طی شده نام دارد.	۱۲
	ت) به سوال‌های زیر پاسخ کوتاه دهد.	
۱۳	محیط غیردریایی مناسب برای قفسی شدن جانداران را نام ببرید. (دو مورد)	۱۳
۱۴	چه موقع می‌گویند حرکت یک متحرک شتاب دارد؟	۱۴
۱۵	چرا تخم مرغ سالم در محلول آب و نمک خوراکی غوطه‌ور می‌شود؟	۱۵
۱۶	دو قاره از هم جدا شده بودند. زمین‌شناسان به دنبال نشانه و دلیلی هستند که ثابت کنند این دو قاره زمانی بهم متصل بوده‌اند. چه شواهدی می‌تواند آن را ثابت کند؟ (سه مورد)	۱۶

علوم تجربی نهم

۱۵	<p>هر مورد زیر از کدام یک از قوانین نیوتون پیروی می‌کند؟</p> <p>(الف) پای امیرحسین به شدت به پایه میز برخورد کرده و درد می‌گیرد. ( )</p> <p>(ب) هر چقدر جرم یک اتومبیل کمتر باشد، شتاب پیشتری خواهد داشت. ( )</p>	۱۷	<p>ال(الف) در جداسازی چندین مخلوط مایع به روش تقطیر از کدام ویژگی آنها استفاده می‌شود؟</p> <p>ب) نام هیدروکربن مایع با فرمول C_6H_{14} و نقطه جوش $-40^\circ C$ درجه سانتی‌گراد چیست؟</p>
۱	<p>ذرات سازنده کدام یک از ترکیبات زیر یون است؟</p> <p>ج) نمک خوارکی ( ) ب) شکر ( ) الف) آب ( )</p>	۱۸	<p>ت) به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.</p> <p>مولکول آمونیاک NH_3 از ۳ اتم هیدروژن و یک اتم نیتروژن تشکیل شده است:</p> <p>الف) آرایش الکترون مدارهای اتمهای H و N را رسم کنید.</p> <p>ب) نحوه تشکیل مولکول آمونیاک را با رسم ساختار ائمی نشان دهید.</p> <p>ج) هر اتم نیتروژن چند بیوند اشتراکی (کووالانسی) دارد؟</p>
۰/۷۵	<p>بسیار چیست و چند نوع دارد؟</p>	۱۹	<p>۲۰</p>
۰/۷۵	 <p>با توجه به شکل مقابل، مفهوم نیروی خالص را بیان کنید.</p>	۲۱	<p>۲۲</p>
۰/۵	<p>خودروهای مسابقه را به گونه‌ای طراحی می‌کنند که موتور قوی و بدنه سبکی داشته باشند. با توجه به قانون دوم نیوتون علت را توضیح دهید.</p>	۰/۵	<p>۲۳</p>
۰/۴۵	<p>طبق فرضیه گسترش اقیانوس‌ها، در محل ورقه‌های دورشونده، هر ساله چند سانتی‌متر بر وسعت ورقه اقیانوسی افزوده می‌شود؛ پس جرا به وسعت زمین افزوده نشده است؟</p>	۰/۴۵	<p>۲۴</p>
۰/۴۵	<p>اتومبیلی با سرعت ۳۵ متر بر ثانیه در حال حرکت به طرف شمال است. راننده ترمز می‌کند و اتومبیل با شتاب ۵ متر بر مربع ثانیه کاهش سرعت می‌دهد. مدت زمان توقف کامل اتومبیل چند ثانیه است؟ (نوشتن فرمول الزامی است.)</p>	۰/۴۵	<p>۲۵</p>

درجہان ہائی ہسٹریکہ برای موفقیت شما می تپند...

آدرس: تهران، میدان انقلاب، خیابان ناصری ملاد
(مابین خ منیری جاوید و خ کارگر حسنی)

نیشن کوچہ درخشان، بلاک ۲۱۱ قدیم

تلفن: ۰۲۶۳۴۸۱۹۶۰ - ۰۲۶۳۸۱۹۳۲ - ۰۲۶۳۶۹۵۶۳ - ۰۲۶۳۹۳۹۲۹

@esfandiyarbook www.esfandiyarbook.ir

کلک کر کوڈ را بروز آئی مکمل کریں

ISBN: 978-600-8963-23-3

9 786006 963233